

Socialdepartementet
Ert dnr: S2020/00202/SOF

Yttrande – Översyn av yrket personlig assistent (SOU 2020:01)

Örebro kommun har beretts tillfälle att yttra sig över Socialdepartementets remiss ”Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor” (SOU 2020:01). Nedan följer Programnämnd social välfärds synpunkter.

Programnämnd social välfärd tillstyrker utredningens förslag. Det är angeläget med en översyn av yrket personlig assistent eftersom personliga assistenter verkar under anställnings- och arbetsvillkor som ser olika ut beroende på vem som är arbetsgivare. Personlig assistans bör bedrivas på lika villkor oberoende av vem som utför assistansen.

Programnämnden anser att det är positivt att utredningen föreslår ett krav på kollektivavtalsliknande villkor för att få tillstånd att bedriva assistansverksamhet. Det är också positivt med förslag som syftar till att öka och utveckla kompetensen hos personliga assistenter och deras arbetsgivare, både gällande förslaget om grundläggande lagar, rättigheter och arbetsmiljö och förslaget om kunskapsstöd gällande egenvård och vård på delegation.

Programnämnden står bakom förslaget att ge de privata arbetsgivarna ansvar för assistenters sjuklönekostnader. Det är positivt att privata assistansanordnare ska bära kostnaderna för sina assistenters sjuklönekostnader enligt de villkor som gäller på arbetsmarknaden i övrigt och att syftet med förslaget är att öka arbetsgivarnas ekonomiska incitament att verka för en god arbetsmiljö för sina anställda. Kommunerna är idag ansvariga för medarbetarnas sjuklöner, vilket inte genererar i att kommunen får ett tillskott för sjuklön. Assistansen ska bedrivas på lika villkor, det vill säga att kommuner och privata aktörer ska få samma förutsättningar att bedriva assistans.

Programnämnden anser att förslaget om ett samlat digitalt utbildnings- och kunskapsmaterial är ett välkommet och viktigt steg i utvecklingen och bevarandet av kompetensen hos personliga assistenter. I Örebro kommun finns det en tradition att använda webbutbildningar i introduktionen av nya medarbetare som en kunskapsbas som förser den nyanställda med viktig kunskap om verksamheten och den målgrupp man ska arbeta med.

Handledningar och klassrumsbaserade påbyggnadsutbildningar används för att uppdatera och utveckla kunskaperna hos de anställda inom bland annat metod och arbetssätt. Även våra anställda efterfrågar främst metodhandledningar och utbildningar där personalen praktiskt och på plats kan diskutera sina arbetsmetoder med en sakkunnig handledare. Följaktligen bör även möjligheten och incitamenten att skapa och utveckla lokala stödfunktioner och kunskapsbanker vara en del av arbetet med att utveckla kompetensen hos personliga assistenter.

En annan del i förslaget är att materialet bör omfatta kunskapsområden som exempelvis alternativ kompletterande kommunikation och att förebygga utmanande beteenden. De tillgängliga kunskapsöversikterna om förebyggande arbete med utmanande beteende är eniga om att grundläggande kunskap om individens funktionsnedsättningar är en av de viktigaste aspekterna i förebyggande arbete. De andra rekommendationerna inkluderar arbetssätt som förutsätter närkontakt med arbetsgrupperna och brukaren. Några av rekommendationerna är: flexibla omgivningsförändrande specifika insatser, funktionell beteendeanalys och kontinuerlig uppföljning ("Behandlingsinsatser för personer med intellektuell funktionsnedsättning och problemskapande beteende", EBH-rapport 2017), att utesluta hälsoproblem genom hälsokontroller samt att skapa en kognitiv tillgänglig miljö utan onödiga stressorer ("Att förebygga och minska utmanande beteende i LSS-verksamheter", Socialstyrelsen 2015). Dessa arbetsmetoder bör tas i beaktande vid utveckling av arbete med problemskapande beteende hos brukare inom personlig assistans.

John Johansson (S)
Ordförande
Programnämnd social välfärd